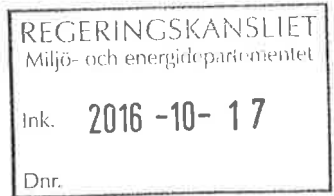

Datum
2016-09-06
Diarienummer KS0478/16

Handläggare
Thomas Sundin
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Tel. 023-826 58
E-post: thomas.sundin@falun.se

Till:
Sveriges regering,
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm
Sverige

Falu kommuns remissvar på Miljömålsberedningen för en ny klimat- och luftvårdstrategi (SOU 2016:47)

Sammanfattning

Det är berömvärt att regeringen gett Miljömålsberedningen ett uppdrag utifrån Parisavtalet att ta fram en strategi för hur Sverige ska bli ett land utan nettoutsläpp av växthusgaser. Betänkandet är förtjänstfullt och innehåller flera värdefulla analyser och vi ställer oss bakom förslagen, men Falu kommun ser att fyra områden behöver förstärkas och förtydligas för att vi ska kunna förverkliga regeringens ambitioner om ett klimatneutralt samhälle:

1. Kommunernas roll
2. Kommunikation, delaktighet, attityd och beteendeförändring
3. Bakomliggande orsaker och drivkrafter
4. Konsumtionens roll

Det konstateras att Sveriges kommuner har ett stort ansvar för hur föreslagna strategier ska genomföras och implementeras. Falu kommun vill med detta yttrande bidra till så konstruktiva klimat- och luftvårdsstrategier och till att genomförandet av dessa blir effektiva och väl prioriterade.

De fyra områdena som Falu kommun anser behöver förtydligas:

1. Kommunens roll:

Det är givet att regeringen är beroende av kommunerna för att Parisavtalet ska kunna realiseras. Kommunerna har direkt kontakt med såväl medborgare som företag och organisationer. Kommunens roll går därför inte nog att underskatta för att vi ska nå generationsmålet. Den kommunala rollen kan delas in i följande områden:

- **organisation**, genom att ta miljöhänsyn vid t.ex. upphandling, egna transporter och egen energianvändning
- **utförare**, utifrån linjeuppdraget, t.ex. samhällsbyggnad, energiproduktion, fastighetsförvaltning, etc. kan kommunerna agera mer eller mindre hållbart.
- **beställare**, kommunen har i egenskap som beställare av vissa tjänster, t.ex. kollektivtrafik, omsorg, etc. en nyckelroll att även definiera hälso- och miljökrav men även att följa upp att beställningen genomförs/genomfördes korrekt.
- **samhällsaktör**, med hjälp av information, stöd och rådgivning försöka inspirera och påverka andra aktörer att delta. Kommunen kan även i vissa fall ha en koordinerande roll
- **myndighet**, genom t.ex. tillsyn och beslut vid ansökningar

I samtliga roller har kommunerna en viktig roll att fylla för att bidra till minskade klimateffekter och förbättrad luftkvalitet. Ibland ligger ansvaret på de kommunala bolagen, vilka även de är politiskt styrda och omfattas därför av ovanstående resonemang.

2. Kommunikation, delaktighet, attityd och beteendeförändring

Demoskop gjorde för ett tiotal år sedan en studie om attityden till olika miljöriktiga val och följde sedan upp med frågan hur man i praktiken gjorde. Resultatet visade på ett väldigt **stort glapp mellan ord och handling** (Det var i de flesta fall ca 40-60 % skillnad beroende på fråga!). Studier av denna typ visar, trots höga ambitioner, att det finns en oförmåga att handla rätt!

Det är därför viktigt att det finns resurser och kunnande i att "puffa" individer, företag och organisationer i rätt riktning. Förenklat sagt: **"det ska vara lätt att göra rätt!"**

Detta kräver en förståelse för hur det är att vara människa och att vi är olika och drivs av olika incitament. Det är också av stor betydelse att förstå att man är mer eller mindre öppen för förändring vid livets olika skiften.

Det är också av stor vikt att förstå enkla principer som att vanans makt är stor och att det upplevda sociala trycket och de upplevda förutsättningarna kan skilja stort från de verkliga.

Samtidigt behövs det en verktygslåda av metoder och en generositet att dela erfarenheter mellan olika aktörer i samhället. I Falu kommun har vi till exempel stor erfarenhet av "prova på" insatser, som har visat sig vara av direkt betydelse för att personen i fråga ska gå från ord till handling. Det finns olika aspekter av denna arbetsform, som även kallas

”nudging”, men det gemensamma är att både den som påverkar och de som påverkas strävar mot samma mål.

Falu kommun vill även understryka vikten av att skapa engagemang och delaktighet bland såväl individer som företag och organisationer. Tillsammans lägger vi ett stort ”hållbarhetspussel”, där varje pusselbit är viktig. Medel för dialog och kommunikation är därför en nödvändighet för att nå framgång i arbetet.

3. Bakomliggande orsaker och drivkrafter

Det behövs en djupare samhällsanalys kring våra val och handlingar och dess bakomliggande samband och drivkrafter.

Det är också önskvärt att finna konkreta sätt att matcha olika behov i samhället, som t.ex. boende och jobb. Det är till exempel önskvärt att arbeta fram ett koncept för matchning av boendeformer och finna ekonomiska och praktiska lösningar, men även att gynna flexibla lösningar för att nyttja befintliga boende och fastighetsytor bättre över tid.

Staten behöver tydligare ta ”ledarrollen” genom samordning och samarbete. Detta kan innebära en större tydlighet och samordning över myndighetsgränser men även att fördela medel geografiskt samt att stärka och samla den kunskap som finns i landet. Olika former av nätverk mellan befintliga kunskapscentra som högskolor och universitet och andra intressenter. Olika intresseorganisationer, företag, nysvenskar, företagsorganisationer och tankesmedjor kan här spela en viktig roll för en spännande utveckling.

Det finns också behov av olika arenor och mötesplatser för samtal och samarbeten som hjälper medborgare, företag och organisationer. Ibland kan det vara enkla lösningar som att en överenskommelse mellan två kommuner om olika förmåner/incitament som, t.ex. att man får ta med sig anställningsåren från en grannkommun om man väljer att arbeta i sin hemkommun.

Det finns även ett behov av att utveckla samhällsanalys mer utifrån nya perspektiv och värderingar

4. Konsumtionens roll

Konsumtionen bidrar starkt till den globala uppvärmningen. Det är därför viktigt att stat, region och kommuner går före och själva bidrar till en omställning av marknaden till en mer hållbar handel. Detta är också en fråga om långsiktig hushållning av såväl materiella som biologiska resurser, samt om vi ska få stopp på den pågående förgiftningen av natur, djur och människor.

Landsting, kommuner och regioner har även en viktig samordningsroll bland olika aktörer på marknaden, men även att förena forskning och utveckling med de aktörer som köper och säljer varor och tjänster. Länsstyrelsen Dalarna har på ett förtjänstfult sätt tagit en samordnande regional roll och Falu kommun driver på motsvarande sätt arbete för en hållbar handel under paraplynamnet Koll på konsumtion. Detta är ett långsiktigt arbete där olika aktörer i samhället är med och bidrar.

Läs mer på www.kollpakonsumtion.se

Bakgrund

Det finns en stor politisk enighet om att Falun ska vara en av Sveriges ledande kommuner för ett hållbart samhälle. Genom ett nytt miljöprogram tar vi tillsammans nästa steg för att nå generationsmålet. Här är individer, organisationer och företag alla viktiga. Det kommer att innebära spännande förändringar med nya sorters jobb och livsmiljöer, annorlunda produkter, hälsosamma levnadsvanor och möjligen ett förändrat tankesätt.

Miljöprogrammet 2020 är ett av Falu kommuns tre hållbarhetsprogram som bidrar till de tre hållbarhetsperspektiven (ekologi, ekonomi och social hållbarhet) och det program som tydligast bidrar till förbättrad klimat- och luftvårdskvalitet. Falu kommun ser tre stora utmaningar: hot om större klimatförändringar och dess konsekvenser, hot mot den biologiska mångfalden och hotet om en snar förgiftad och överutnyttjad värld vilka beskrivs under tre huvudområden, vilket även kan ses som tre visionsmål:

1. Ett fossilfritt och energieffektivt Falun (2035)
2. Goda livsmiljöer för människor och natur
3. Koll på konsumtion och kemiska ämnen

Under varje huvudområde finns det underliggande styrdokument och delmål samt strategier för de olika delområdena och en beskrivning av viktiga aktörer. Det finns även en gemensam översiktsplan Falun/Borlänge och nu pågår en fördjupad översiktsplan för Falu tätort och Varpanområdet, vilket är ett sätt att konkretisera hållbarhetsarbetet i den fysiska miljön.

Alla dessa dokument ligger alltså till grund för kommunens hållbarhets och planarbete i syfte att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle med livskvalitet som bidrar till visionen ”Ett större Falun”.

Statens roll

Kommunerna har och behöver ha en stor frihetsgrad och rådighet att leda i lokala frågor. Ett framgångsrikt hållbarhetsarbete förutsätter dock att Sveriges regering och dess myndigheter förstår kommunernas villkor och behovet av att samordna regeringens olika uppdrag för att skapa tydlighet och minskade målkonflikter. Detta är en delikat utmaning som endast löses med dialog och ödmjukhet inför varandras uppdrag.

Det finns dessutom en rad konkreta stöd som staten kan bidra med allt ifrån frågor av rent administrativa och praktiska drag till initiativ till nätverk och kunskapshöjande insatser. Här får staten gärna ta ett större ansvar!

För att kunna bedriva ett framgångsrikt hållbarhetsarbete är det viktigt att de nationella styrmedlen synkroniseras med kommunernas möjligheter och behov. Därför är det viktigt att Sveriges regering tillsätter tillräckligt med ekonomiska medel som arbetet kräver för att kunna förverkliga den omställning som remissen föreslår. I annat fall finns det risk för att viktiga åtgärder inte kan genomföras.

Utan Svenska regeringens förståelse och reella stöd riskerar kommunerna bli ”pratkvarnar” utan kraft till förändring.

§ 218 Svar på remiss av Miljömålsberedningens klimat- och luftvårdsstrategi

KS0478/16

Beslut

Förslag till remissyttrande daterat den 6 september 2016 utgör kommunstyrelsens svar på remiss Miljömålsberedningen för en ny klimat- och luftvårdsstrategi (SOU 2016:47).

Protokollsanteckning

Andra stycket under Bakgrund i remissvaret ändras till Miljöprogrammet 2020 är ett av Falu kommuns tre hållbarhetsprogram som bidrar till de tre hållbarhetsperspektiven (ekologi, ekonomi och social hållbarhet) och det program som tydligast bidrar till förbättrad klimat- och luftvårdskvalitet.

Sammanfattning

Falu kommun vill understryka att initiativet om en snar klimat- och luftvårdsstrategi är mycket gott och att betänkandet är förtjänstfullt och innehåller värdefulla analyser

Det konstateras i remissen att Sveriges kommuner har ett stort ansvar för hur dessa strategier ska genomföras och implementeras men Falu kommun önskar med detta yttrande bidra till konstruktiva klimat- och luftvårdsstrategier och till att genomförandet av dessa blir effektiva och väl prioriterade.

Falu kommun ser därför att fyra områden behöver förstärkas och förtydligas för att vi ska kunna förverkliga regeringens ambitioner om ett klimatneutralt samhälle:

1. Kommunernas roll
2. Kommunikation, delaktighet, attityd och beteendeförändring
3. Bakomliggande orsaker och drivkrafter
4. Konsumtionens roll

Beslutet är enligt miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2016-09-06.

Falu kommuns remissvar på Miljömålsberedningen för en ny klimat- och luftvårdstrategi (SOU 2016:47) daterad 2016-09-06.

Remiss - En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47)

Beslutet skickas till

Miljö- och energidepartementet